

HAJUTESTI

OHJE JÄRJESTÄJILLE

Nose Work Finland ry

WWW.NOSEWORKFINLAND.COM - INFO@NOSEWORKFINLAND.COM

Päivitetty 1.4.2017 sääntöjen mukaan 10.4.2017

ALKUSANAT	2
HAJUTESTIIN VALMISTAUTUMINEN	3
ILMOITUS HAJUTESTIN JÄRJESTÄMISESTÄ	3
TESTAAJAN JA TOIMITSIJOIDEN VALINTA JA JÄÄVIYS	3
TESTIALUEEN VAATIMUKSET	4
TESTIIN TARVITTAVAT MATERIAALIT JA VÄLINEET	4
HAJUTESTIN MARKKINOINTI	VIRHE. KIRJANMERKKIÄ EI OLE MÄÄRITETTY.
ILMOITTAUTUMISTEN JA ILMOITTAUTUMISMAKSUJEN VASTAANOTTAMINEN	4
OSALLISTUJEN ILMOITTAMINEN NWF RY:LLE	VIRHE. KIRJANMERKKIÄ EI OLE MÄÄRITETTY.
HAJUTESTIN PERUUTTAMINEN TAI SIIRTÄMINEN	5
OSANOTTOMAKSUN PALAUTTAMINEN	5
6 HAJUTESTIN AIKANA	6
ARVOSTELUPERUSTEET	6
TESTAAJAN JA TOIMITSIJOIDEN TEHTÄVÄT JA VASTUUT	6
ILMOITTAUTUMISTEN VASTAANOTTAMINEN	6
LÄHTÖJÄRJESTYKSEN MÄÄRITTELY	6
TESTISUORITUKSEN LÄPIVIENTI	6
HAJUTESTIN JÄLKEEN	8
TULOSTEN JULKAISU, KIRJAAMINEN JA KOEKIRJAN LUOVUTUS	8
PALKINTOJEN JAKO?	8
TULOSTEN ILMOITTAMINEN NWF:LLE	8
JÄLKIMARKKINOINTI	8

ALKUSANAT

Päästäkseen kilpailemaan koiran tulee suorittaa hyväksytysti kyseisen luokan hajutesti. Hajutesti varmistaa, että koira tunnistaa kussakin koeluokassa käytettävän hajun ja että ohjaaja osaa tulkita ja lukea koiran ilmaisun. Samalla testi osoittaa ohjaajalle, miten koiran käyttäytyminen saattaa kyseisessä, mahdollisesti uudessa, harjoitustilanteista eroavassa tilanteessa muuttua.

Hajutestien suorittaminen kirjataan koekirjaan ja tarkistetaan kokeisiin pyrkiviltä ilmoittautumisen yhteydessä.

Tämä ohje on laadittu hajutestien järjestäjille. Näitä ohjeita tulee noudattaa Nose Work Finland ry:n (myöhemmin NWF ry) kanssa yhteistyössä järjestettävissä testeissä. Järjestäjä voi olla yhdistys, yritys tai yksityinen henkilö.

Ohjeeseen on koottu tietoa niistä tehtävistä ja velvollisuuksista, joita kokeen järjestäjällä ja toimitsijoilla on ennen kilpailuja, niiden aikana ja niiden jälkeen. Tämän ohjeen lisäksi järjestäjän ja toimitsijoiden on hyvä tutustua Nose Work -koesääntöihin.

Toivomme ohjeen olevan apuna hajutestin suunnittelussa ja järjestämisessä.

Palautetta ja kehitysideoita toivomme osoitteeseen koetoimikunta@noseworkfinland.com

Helsingissä 10.4.2017

HAJUTESTIIN VALMISTAUTUMINEN

Hajutestin järjestäjän ensisijainen velvollisuus on vastata siitä, että hajutesti tullaan järjestämään niillä säännöillä ja niiden toimintatapojen mukaisesti kuin tähän ohjeeseen on määritelty.

Jotta hajutesti voidaan järjestää yhteistyössä NWF ry:n kanssa, tulee järjestäjän anoa lupaa testin järjestämiseen yhdistykseltä määräaikaan (2 kk) mennessä. Tällöin hän on oikeutettu saamaan järjestämänsä hajutestiin yhdistyksen kouluttaman testaajan, yhdistyksen testiin valmistamaa materiaalia, ilmoituksen tilaisuudesta yhdistyksen verkkosivuille sekä testattujen tulokset koekirjoihin ja yhdistyksen ylläpitämään tulosrekisteriin.

Järjestäjän vastuulla on pitää myös huolta siitä, että hajutestiin varattu paikka ja tilat ovat kaikin puolin sopivat testin pitämiseen ja että testiin on varattu kaikki siihen tarvittava välineistö.

Vaikka NWF ry julkaisee ilmoitukset tapahtumasta, odotetaan, että myös järjestäjä markkinoi tilaisuutta aktiivisesti. Tämän lisäksi järjestäjän vastuulla on huolehtia ilmoittautumisten ja ilmoittautumismaksujen vastaanottamisesta, osallistujien kutumisesta ja tarvittaessa myös hajutestin peruuttamisesta tai siirtämisestä sekä osanottajamaksujen palauttamisesta.

Ilmoitus hajutestin järjestämisestä

Hajutestin järjestämisilmoitus julkaistaan yhdistyksen kotisivulla, osoitteessa noseworkfinland.com, kohdassa Ajankohtaista sekä Facebook-sivuillaan.

Ilmoituksen tiedot pyydetään lähettämään NWF:lle pikimmiten kun lupa hajutestin järjestämiseen on yhdistyksestä tullut. Lähetä ilmoituksen tiedot Tiedotustoimikuntaan osoitteeseen tiedotustoimikunta@noseworkfinland.com. Vaikka hajutesti järjestettäisiin kokeen yhteydessä, on hajutestin järjestämisestä silti tehtävä erillinen anomus. Hajutestaajalle maksetaan matkakustannukset ja päivärahat verohallinnon päättämien määrien mukaisesti. Kokeen yhteydessä (samana päivänä) järjestetystä hajutestistä ei näin ollen koidu järjestäjälle erillisiä kustannuksia.

Tiedoissa on ilmoitettava:

- tilaisuuden aika ja paikka (sekä tarkka osoite ja reittiohjeet lähetetään osallistujille viikkoa ennen testiä)
- Järjestäjän yhteystiedot; sähköpostiosoite, puhelinnumero ja mahdollinen verkkosivuosioite.
- maininta siitä, onko testi sisätiloissa vai ulkona.
- maininta siitä, saavatko juoksuiset nartut osallistua hajutestiin (tästä kysytään myös hajutestaajan mielipidettä)
- maininta siitä, että noudatetaan yleisiä rokotussääntöjä

Lisäksi toivotaan, että järjestäjä markkinoi myös itse aktiivisesti hajutestiä käytössään olevien viestintäkanavien kautta.

Testaajan ja toimitsijoiden valinta ja jääviys

Hajutestaajan tulee olla NWFry:n jäsen sekä yhdistyksen ohjaaja- ja toimitsiakoulutuksen käynyt henkilö. Testaajien yhteystiedot saa NWF ry:n verkkosivuilta osoitteesta noseworkfinland.com/jäsenet/kouluttajat.

Testaajaan ollaan yhteydessä ennen koetta joko puhelimitse tai sähköpostilla tarkemmista testijärjestelyistä.

Järjestäjä vastaa hajutestin sääntöjen mukaisista järjestelyistä ja varaa riittävän määrän henkilöitä testin läpiviemiseksi. Avustajat huolehtivat esimerkiksi sihteerin, ajanottajan, odotusaluehenkilön, pysäköinninohjaajan jne. tehtävistä.

Hajutestaaja saa arvioida kouluttamiaan koiria, mutta ei voi toimia sellaisessa testissä testaajana, johon osallistuu hänen omistamansa tai sopimuksen perusteella hänen hallitsemansa koira. Testaaja ei voi testata myöskään testaajan perheenjäsenen omistamaa tai sopimuksen perusteella hallitsemaa koira. Perheenjäseniksi katsotaan vanhemmat, avio- tai avopuolisot, rekisteröidyn parisuhteen osapuolet sekä lapset ja sisarukset, vaikka he asuisivatkin eri osoitteissa.

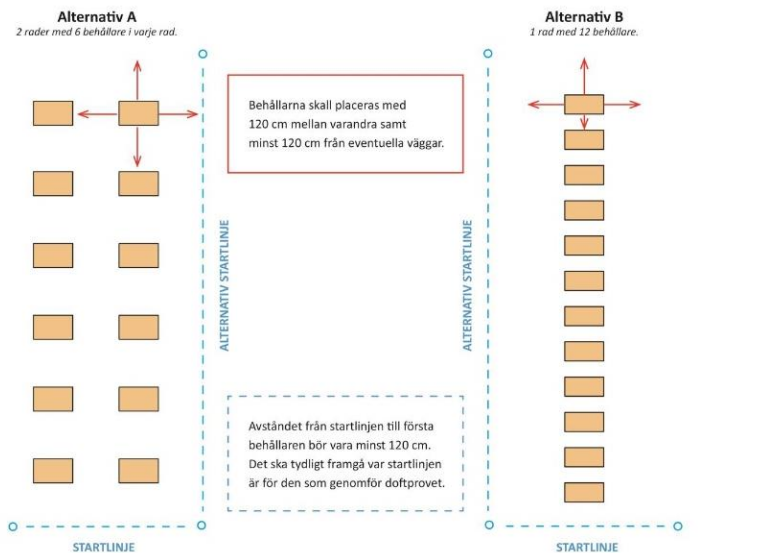
Testialueen vaatimukset

Testipaikka on varattava ja varmistettava ennen hajutestin anomista. Tarvittaessa on tehtävä kirjallinen ilmoitus poliisille, mikäli on oletettavissa että testistä aiheutuu häiriötä sivullisille.

Hajutesti voidaan järjestää joko ulkona tai sisällä. Testipaikan on oltava koiralle turvallinen. Ulkopuolinen liikenne ei saa häiritä testisuoritusta (ei esimerkiksi läpikulkuliikennettä tai harjoittelukenttää vieressä).

Vuoroaan odottavien koirien odotus- ja ulkoilutusalueen on oltava riittävän kaukana testipaikasta ja niin, että testialueelle ei ole odotusalueelta näköyhteyttä. Mikäli juoksuiset nartut sallitaan hajutestiin, tulee niiden ulkoilla tarpeeksi etäällä muista koirista. Ulkona järjestettävässä testissä on huomioitava sääolosuhteet. Tuulisella säällä tarvitaan samanlaisia painoja pitämään laatikoita paikoillaan ja sadesäällä on varattava riittävästi vaihtolaatikoita.

Testialueen kokoa ei ole erikseen määritelty, mutta siinä tulee olla tarpeeksi tilaa sijoittaa 12 identtistä pahvilaatikkoa yhteen tai kahteen riviin. Ensimmäinen laatikko on vähintään 120 cm:n päässä lähtöviivasta. Jos laatikot ovat yhdessä rivissä, niiden väli on 120 cm. Mikäli laatikot ovat kahdessa rivissä, rivien ja laatikoiden väli on 120 cm. Myös testialueen reunaan tai tilan seinään on oltava vähintään 120 cm matkaa. Järjestäjä veloitetaan mittaamaan laatikoiden kanssa alue etukäteen tarkistaakseen, että alue on riittävä.

Testiin tarvittavat materiaalit ja välineet

Hajutestaaja tuo mukanaan järjestäjän ilmoittaman määrän koekirjoja, testihajun/-hajut sekä metrimitan ja sekuntikellon.

Muun testiin tarvittavan materiaalin ja välineiden saatavuus on varmistettava hyvissä ajoin ennen testin järjestämistä. Tarvittavia materiaaleja ja välineitä ovat:

- Lähtöviivamerkki (asfalttiliidulla merkitty, myös hiekkaan piirretty tai muu vastaava merkki käy).
- Laatikot ja varalaatikot, yhteensä vähintään 20 kpl.
  - Laatikoiden tulee olla keskenään identtisiä, suljettuja mutta ei tiiviitä, kiinteäpohjaisia kappaleita, joihin hajulähteen voi piilottaa. Niiden tulisi olla käyttämättömiä ja peräisin samasta paikasta (saman hajuisia).
- Laatikoiden painoja, mikäli näille on tarvetta.
- Etsintäalueen aluemerkinätarvikkeet, kuten keilat ja kehänauha, tarvittaessa.

Ilmoittautumisten ja ilmoittautumismaksujen kerääminen

Järjestäjän tulee täyttää ilmoittautuneiden tiedot lomakkeeseen ja tulostaa se hajutestaajalle ennen testiä.

Ilmoittautuminen tehdään järjestäjän ilmoittamalla tavalla ja määräaikana. Mikäli testissä on ilmoittautumisen umpeuduttua tilaa, voi järjestäjä ottaa vastaan jälki-ilmoittautumisia. Jälki-ilmoittautumisia ei kuitenkaan saa ottaa vastaan aikataulujen laatimisen jälkeen.

Osallistujien maksimimäärä on 30 koirakkoa/hajutestaaja mutta järjestäjä voi rajoittaa hajutestin osallistujamäärää. Järjestäjä saa päättää myös, saako juoksuaikainen narttu osallistua testiin. Juoksuaikaisen nartun vuoro tulee olla aina viimeisenä.

Järjestäjän tulee lähettää lista osallistujista koetoimikunnan sähköpostiin viikkoa ennen testiä, jotta jäsenyys voidaan varmistaa. Vahvistus ja lisätiedot lähetetään sähköpostilla tai tekstiviestillä osallistujille kun jäsenyys on tarkistettu. Viesti sisältää aikataulun, ajo-ohjeen ja yhteystiedot testipäivänä.

Maksu NWF ry:lle

Yhteistyössä NWF ry:n kanssa järjestetystä hajutestistä järjestäjä maksaa yhdistykselle 30 euroa. Tuloilla katetaan testin markkinoinnista, rekisterin ylläpitämisestä ja tulosten kirjaamisesta aiheutuvia kuluja.

Hajutestin siirtäminen tai peruuttaminen

Testi tulee järjestää ilmoitettuna ajankohtana ja vain poikkeustapauksissa se voidaan siirtää tai peruuttaa. Siirron takia peruuttaneiden tilalle voidaan ottaa uusia osallistujia.

Hajutesti voidaan siirtää vain seuraavilla perusteilla:

- Sääolosuhteet ovat koirille kohtuuttoman epäedulliset tai vahingolliset (pakkanen, helle).
- Ilmoittautumisia on vähemmän kuin mitä järjestäjä on ilmoittanut minimimääräksi.
- Ilmenee järjestäjistä riippumaton testialueen peruutus tai sen käyttämisen este.

Osanottomaksun palauttaminen

Osanottomaksua ei palauteta ilman pätevää syytä. Testijärjestäjälle on ilmoitettava poisjäämisestä heti, kun sen syy on ilmennyt. Mikäli osallistumismaksu halutaan palautettavan, järjestäjällä on oikeus pyytää tarvittavia dokumentteja.

Osallistumismaksu palautetaan takaisin vain seuraavissa tapauksissa:

- Testin ajankohtaa joudutaan siirtämään, eikä koirakko pysty osallistumaan siihen uutena ajankoh-
tana.
- Ohjaaja on sairastunut tai loukkaantunut.
- Koira on sairastunut, loukkaantunut tai kuollut, josta on oltava eläinlääkärintodistus.
- Mikäli nartulla alkaa juoksu, on siitä ilmoitettava viipymättä testin järjestäjälle, joka päättää voiko
narttu osallistua testiin. Maksun palauttaminen tässä tapauksessa on suotavaa.
- Kokeen tuomari vaihtuu ja koira ei voi osallistua tuomarin jääviyden vuoksi.

HAJUTESTIN AIKANA

Hajutestin alkaessa järjestäjän vastuulla on toivottaa osallistujat tervetulleiksi ja tiedottaa heitä testitapahtuman vaiheista. Osallistujille tulee kertoa missä he voivat ilmoittautua, miten lähtöjärjestys määritellään, missä osallistujat odottavat vuoroaan ja mitä testin aikana tapahtuu. Osallistujille esitellään hajutestaaja ja toimitsijat. Arvosteluperusteet käydään läpi lyhyesti ja annetaan tilaisuus kysyä epäselviä asioita. Sihteeriksi valtuutettu henkilö toimii hajutestaajan apuna ja kirjaa tulokset. Hajutestaaja käy läpi järjestäjän ja avustajien kanssa tehtävien jaon tarpeen mukaan.

Ilmoittautumisten vastaanottaminen

Osallistujan on ilmoittauduttava paikalla viimeistään 30 minuuttia ennen testin alkua, mikäli kutsussa ei muuta mainita. Ilmoittautumisen yhteydessä on esitettävä koiran rekisteri- ja rokotustodistus.

Hajutestaaja tarkastaa ohjaajan ja koiran osallistumisoikeuden riittävän iän ja rokotukset. NWF ry:n ylläpitämästä jäsenrekisteristä tarkistetaan onko koiran omistaja yhdistyksen jäsen ja näin oikeutettu koekirjaan ja tulosten kirjaamisen yhdistyksen rekisteriin.

Osanottaja, joka ei ole ajoissa ilmoittautunut paikalla olevaksi ilman pätevää syytä, voidaan sulkea pois testistä.

Lähtöjärjestyksen määrittely

Kilpailijoiden lähtöjärjestys määrätään ennen testin suoritusta. Järjestys voidaan määrittellä esimerkiksi arpomalla tai ottamalla huomioon muita esiin tulevia seikkoja, kuten koiran nuori tai vanha ikä, koiran arkuus tms.

Mikäli samalla ohjaajalla on useita koiria, voi ensimmäisen koiran lähtöjärjestys olla mikä tahansa, mutta muiden koirien järjestys on viimeisenä. Näiden koirien kohdalla hajun sisältävän ja vähintään kahden muun laatikon sijaintia voidaan vaihtaa hajutestaajan toimesta.

Mikäli järjestäjä on sallinut juoksuisen nartun osallistumisen kokeeseen, sen paikka on kuitenkin aina viimeisenä.

Testisuorituksen läpivienti ja arvosteluperusteet

Hajutesti on laatikkoetsintä. Testi voidaan toteuttaa joko ulkona tai sisällä. Se koostuu kahdestatoista samanlaisesta suljetusta mutta ei tiivistä laatikosta, joiden välimatka on 120 cm. Niiden tulee olla pohjasta kiinteitä, jotta haju ei tartu maastoon. Hajun tulee voida piilottaa näkymättömiin. Laatikot voivat olla asetettuna yhteen tai kahteen riviin. Kohdehaju on vain yhdessä laatikossa.

Laatikoissa ei tule olla muita koiraa kiinnostavia hajuja, sikäli kun se on kohtuullisilla ponnistuksilla mahdollista. Laatikot voivat olla esimerkiksi samanlaisia pahvilaatikoita, pizzalaatikoita tai muovilaatikoita. Niiden tulee olla säilytettynä samassa tilassa keskenään sekä olla ulkonäöltään täysin identtisiä.

Hajutestissä koirakko joko hyväksytään tai hylätään. Hylkäyksen syitä voivat olla:

- koira ei reagoi hajuun
- ohjaaja ei tunnista koiran löytäneen hajun
- Koira tekee tarpeensa koealueelle
- Koira vahingoittaa laatikoita
- Koira on liian stressaantunut, sairas tai se ei ole hallinnassa.
-

Suorituksesta ei anneta pisteitä eikä määrätä virhepisteitä.

Hajutestissä koirakolla on lähtöalueelle tultuaan enintään kymmenen sekuntia aikaa ylittää merkitty lähtöviiva. Sen jälkeen koiralla on kolme (3) minuuttia aikaa tunnistaa kohdehajun sisältävä laatikko.

Koirakko saa kulkea edestakaisin niin monta kertaa kuin haluaa. Ohjaaja saa näyttää koiralle laatikoita, mutta ei koskea niihin. Ohjaaja nostaa kätensä selkeästi ylös ja sanoo "löytö", kun hän arvioi koiran löytäneen oikean laatikon.

Jos testaaja vahvistaa, että löytö on oikea, ohjaaja saa palkita koiransa. Palkkio annetaan vähintään 20 cm etäisyydellä itse laatikosta.

Jos löytö on väärä, testaaja osoittaa, mikä laatikoista sisältää kohdehajun. Koira saa sen jälkeen jatkaa etsintää, ja ohjaajaa saa palkita koiransa oikeasta laatikosta. Koiran testi kuitenkin hylätään.

Testi on mahdollista uusia aikaisintaan seuraavana päivänä.

HAJUTESTIN JÄLKEEN

Testin jälkeen hajutestaaja kirjaa tulokset koekirjoihin ja järjestäjä käy läpi osallistujien kanssa harjoittelun jatkomahdollisuudet. Järjestäjä ja avustajat siistivät testialueen.

Tulostenkirjaaminen ja koekirjan luovutus

Hajutestaaja kirjaa NWF ry:n jäsenten tuloksen koekirjaan viimeistään testin päätyttyä ja luovuttaa kirjan osallistujalle.

Jos osallistuja ei ole jäsen, mutta haluaa heti testin jälkeen ilmoittautua jäseneksi, kirjataan hänen hyväksytyt tuloksensa rekisteriin jäseneksi hyväksymisen jälkeen. Jäsenmaksu tulee olla suoritettu kahden (2) viikon sisällä käydystä hajutestistä, muussa tapauksessa tulosta ei kirjata rekisteriin.

Tulosten ilmoittaminen NWF:lle

Järjestäjä lähettää hajutestaajan täyttämän raportin NWF ry:lle viipymättä tulosten rekisteröimistä varten. Hajutestaaja arkistoi itselleen täyttämänsä raportin paperiversion.

Hyväksytyt hajutesti oikeuttaa koiran kilpailemaan kyseisessä luokassa.

Kohti koetta

Hajutestin läpäisy ei ole tae siitä, että koira on valmis kokeeseen. Hajun tunnistamisen lisäksi koiran on myös opittava etsimään hajua erilaisissa ympäristöissä sekä jollain tavalla ilmaisemaan löytönsä ohjaajalleen monipuolisissa tilanteissa. Koepäivä on myös henkisesti haastava sekä koiralle että ohjaajalle.

Kokeen läpäisseitä kannattaa rohkaista jatkamaan monipuolista harjoittelua vaihtelevissa ympäristöissä. Järjestäjällä on tilaisuus tarjota testissä olleille ihmisille jatkoharjoittelumahdollisuuksia.